

గోల్కొండ పత్రిక

1926

పత్రికా సోమ, గురువారములు ప్రకటింపబడును

సం॥ చందారూ 2-0-0
అర్థ " " 3-0-0
విడి పత్రిక 0-0-8

హైదరాబాదు, (దక్కన్.)

GOLKONDA PATRIKA

HYDERABAD, (Dn.) MONDAY 4-9-33

ఒక వారము తరువాతి
ప్రత్యేక ప్రకటిక కోరినచేస
వెలకు పరిమితి లేదు.

నంపుటము ౮ } శా.శ. ౧౮౫౫ శ్రీమంతుల నామ సం॥ భాద్రపద శుక్ల ౧౫ సోమవారము ౨౯-౧౧-౧౩ ౪౨౪ { సంచిక ౩౪

గాంధీగారి వాఙ్మూలము

..తైముండి విడుదలయైనపిమ్మట గాంధీమహాత్ముడు తమ యుద్ధశక్తులనుగూర్చి యొక వాఙ్మూలమును ప్రకటించిరి.

..కాంగ్రెసువాదులు కాంతిని కోరుతున్నారు. దొరతనము వారుమాడ కోరినది కాంతి కుదరకలదు" అని గాంధీగారు ముద్రాపించిరి.

..మజల బైసాయిగారి సందర్భము నవేక్షించినచో "యమ యదుగ గా నిశ్చయముగా చెప్పలేనది గాంధీగారు జవాబిచ్చిరి.

..పూనా యుద్ధవిడిక జరిగిన రెండుకోరికలకు, హరిజనసేవకై ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము నాజీముబడిని సౌకర్యములు రూపొందించుటకై వాకితాశ్రమమును నిర్మించెను. విషయపూర్వకముగ నేను చెప్పిన విజ్ఞాపనమునకు, సుమతీరము లభింపకపోయెను.

..తమకు ప్రభుత్వమువారు హరిజనసేవకై నాకు తగినసౌకర్యములు కల్పింపనియెడల ప్రాణము ముగ్ధులమగునని యొక యుక్తిరము ప్రాయశాపననాడెను. ఈ యుక్తిరమునకు జవాబుగ గాంధీగారు నవంబరు మాసముల యుక్తిరము నాకు పంపబడినది.

..అక్టోబరు ౧౮. ౨౪ తేదీల యుక్తిరములలో గాంధీగారు వివరించిన యంశములనుబట్టి కేరళము ఆస్పత్రికా నివారణమునకై యుక్తిర ప్రభుత్వముల జరుపుటకును వెలుపటివాలో సంభాషించుటకును గాంధీగారికి స్వాతంత్ర్యమునందు ఇచ్చియు దొరతనమువారు గుర్తించుచున్నారు. ఈయంశముల నిడివలకు దొరతనమువారు నిమగ్నియైయుండి లేరు.

..గాంధీగారి ప్రచారము ఫలవంతము గావలెనన్న బహిరంగ ప్రచారమునకై యాటంకము నుండరాదని దొరతనము వారు తెలిపినారు.

..ఆస్పత్రికా నిర్మాణవోద్యమమున గాంధీగారి కేరళా యాటంకముల గలగతములనుబట్టి నాకు పట్టించుచు గాంధీగారునుగో కల్పి సంబంధములేక కేరళము ఆస్పత్రికా నిర్మాణమునకును మాత్రమే యుద్ధింపబడును. పరిమితమందులకు యాటంకములనుబట్టి దొరతనమువారు నిగ్గించి గాంధీగారు స్వేచ్ఛగా ఇతరులవారి సంభాషించుటను. ఉత్తరప్రభుత్వముల జరుపుటకును తనకుగల్గించుచున్నారు. అనంతరము తోచినపుడెల్ల ఆధికారులు గాంధీగారి తరఫున సంభాషించుటనుబట్టి ముందుకు, వారికి తర

ప్రభుత్వములను ఎప్పుటికప్పుడే తనిఖీయింపవలయు గాంధీగారు గ్రహించుచున్నారు.

..ప్రభుత్వమువారి యుక్తిరములపై గాంధీగారు తమ యభిప్రాయము నిట్లు వెల్లడించెను:..ఈయుక్తిరములు నా యవసరములకు పూర్తి గ గమించియు లేదు. అంగోళాల యువవాడు మొనపింప దొరతనమువారు నన్ను రక్షించినపుడు హరిజనసేవకై వాకల్లి యాటంకములేమిటి జేయవలెనని నేగోరిన కోరికపై చర్య గైకొనవలసివచ్చెను. రాజప్రతినిధుడు, పయితరగతికై నేను ఫలితార్థముకల్పించుటకు గలక అట్టివిషయ కేవలము ఆసంగతమనియు నాయభిప్రాయము.

..వెల్లెంబరునాడే నేను నవంబరునందయితే నేను ఇప్పుడయిన నేను సత్యమయిన అంశముకట్టియు. నేటివిధిపరిపాలనలో జైలు హరిజనసేవ సాగవలెను. హరిజనసేవ జైలువారు సాగకపోయినా నేనైన జీవముల బాంధవ్యము. ఈరెండు సౌకర్యములు

..నేను ప్రారంభించిన హరిజనసేవకు నేను చెరసాలలో నున్నను ఈవలనున్ను గూడ నాకు సంపూర్ణస్వేచ్ఛ యుండునని ఇట్లు నేనెలుల పొరపాటుయినయెడల నాయుపవాసము ఆవినయముగా భావింపబడును గలక దొరతనము వారుగాని ప్రజలుగాని దానిని రక్షించెను. అది సరియేను నునెడల దానినే బలముగా గ్రహించవలెను.

..అంగోళాల ఉపవాస సందర్భమున నన్ను విడుదల చేసినపుడు నేను హరిజనసేవయును చూపినంతకంటె విశేష శ్రద్ధకు రాజకీయములందు జూపినట్లు ప్రభుత్వమువారి ప్రతినిధి చెప్పబడింది. ఇంతకన్న మిథ్యాకల్పనము నేతెయు దాదాపు.

..నేనాంగోళాలలోనేనైన పనులనున్నట్టిని ఋజువు చేసుకలను. గాంధీగారి ప్రధానాంశములను మాత్రమే యుక్తిరము గోచరించుచును. ఉపవాసము అంగోళాలలోను, రెండవ మొల దార్జ్యము చేయవలసినదనియు (వాయుటసుగాని మాట్లాడుటకు) శక్తిలేరనియు కేరళము భగవద్భావమునందును, భగవదునిర్దేశిత హరిజనసేవగూర్చి యాచించుటయును ముఖ్యముగా నాగోరినవి. గాంధీగారు ఈవిషయముల విధానములేమిటి మాట్లాడుకల శక్తి కలగగానే ఈరెండు సందేహుండి హరిజనసేవా విరక్తులైన పలువురు నాయకులతో నేను సంభాషించితిని. వాయుటసు శక్తివచ్చిన యనంతరము మొదలు హరిజనసేవ గూర్చియు (వాసితిని.

..పూనానుండు నేను కాంగ్రెసునాయకుల యిచ్చాప్రకారము వెలివలబడి విజయ సత్యాగ్రహమునుగూర్చి ఆత్మకు నేను రాజకీయనాయకులతో పలుమారు సంభాషించితిని. అంతర్జ్వరహస్యమునలేదు. అందుననే లక్ష్యపణనవరములేదు. కాననోల్లంఘనము నాజీవితమున ముఖ్యంగా మేయయిన ను కాననోల్లంఘనము నిమిత్తమై విశేషకాలము ధారపోసి యుండితిని. నేనపుడు కాంగ్రెసునాయకుల సభలో నొకరిన సలహావలన కాననోల్లంఘనము విషయమై పనిచేయవలసిన యవసరమే ఆపుడు కలగలేదు.

..నేను అహమదాబాదు వెలివలబడి నా లక్ష్యమును విరమించుటతోనే నేను హిమ్మత్కాలమును వినియోగించి తనని చాలించితిని తలంపుచున్నప్పుడు. గాని అచట వారాపుగా నా కాలమంతయును హరిజనసేవకై వినియోగింపబడినది. ప్రార్థనలు జరుపవలయును యితర వేళలలోను వేలకొలది ప్రజలు సమావేశమయిండిరి. ఆ సమావేశములలో నేను మాటలాడినపుడెల్ల ఆస్పత్రికా నిర్మాణమునుగూర్చి మాత్రమే మాటలాడియుండితిని ప్ర. సభలోను హరిజనసేవకై ధ్యమును గ్రహించియుండితిని. ప్రజలు ఈవార్తావహుతో హరిజనసేవకై యభివృద్ధిని ధనమొసంగిరి. ఆధనమంతయును హరిజనసేవకై యొసంగబడినది. దీని వెన్నెన కాదనినచో నేనట్టి నిదర్శనముల నెన్నిటివైన చూపగలను.

..నేను దొరతనమువారి ప్రతినిధులను నాకు నాకు మనః పూర్వకముగా చేసిన వాదనమును నాకు తెలియజేసి భంగపరచి యుండితిని. ఆ చర్యను సమ్మతించుటకు నేను చేయనిచి చేసినది నాపైన నిందమోపుట ఎవరికినిగూడ తగదు. అట్టిచో ప్రభుత్వవోద్యోగి సలేతగదని మాయమర్పుల నెరుగని నా మనసునకు తోచుచున్నది.

..గాంధీగారు కాలెనని కారాగృహమునకు తోచుచు చెరసాలలోనుండి సాంఘిక సేవ నిరంతరము పాకర్మములకు తోచుచున్నారు. ఇదిరెండును పరస్పర విరుద్ధములు" అని భారత కాననభిలాషా మొలంబున తెలిపినట్లు యిప్పుడే జాబు తెలిపినది. ఇదిరెండును పరస్పరవిరుద్ధములు. కావున నేను చెరసాలలోనుండి సత్యాగ్రహ ప్రచారమును చేయుటకు సౌకర్యములకు తోరినచో పది వివరీతచర్యయగుచు గాని హరిజనసేవకోరకు సౌకర్యములకు తోరుట వివరీతచర్య కావలెను.

జాబులు

“ఒక రెడ్డి” గారికి జవాబు

గురువారము, మేచూరు ౨౫ వ తేదీయొక్క గోలకొండ ప్రజలకు ప్రచురించబడిన, ఒక రెడ్డి గారి జాబును గమనించి, వాకా వ్యాసమునందలి బాలిక వసతిగృహ ప్రశ్నలతో అంతగా సంబంధములేక, ఆ సంకయొక్క కార్య నిర్వాహకులు త్రిశ్రీలకు తగుత్రత్యుత్తర మిచ్చెదరను నమ్మకముచే, రెడ్డి గారి వ్యాసమునుండి క్రింద సుదహరింపబడిన భాగమును మాత్రమే విమర్శింపవలచినాను

“౧౫ యేండ్లనుండి

రెడ్డిగారి పై సుదహరింపబడిన నేరాలోపణలు రెడ్డి హస్తాల్ పై అనాలోచితము గను అసత్యపూరితము గను అనుభవ రహితముగను గావించబడినవి నా నమ్మకము. వాకా వసతిగృహముతో బహుళ పరివాలన (౧౪) సంవత్సరముల నుండి కొంతకాలము విద్యార్థిగను కొంతకాల మింకవిధము గను సంబంధముగలను, గాని రెడ్డిగాని మోసిన కేసులు మిక్కిలి అసమంజసము గా నున్నవని వివరములతో విన్నవించుచున్నాను. రెడ్డిగారి జాబును చదువుటచే మైదానాబాగు రాష్ట్రపు రెడ్డిలో యీ సంవత్సరపు నరభి పాయము ప్రబలు శాసనమును సంక్షోభముచే యీక్రింది విమర్శనము గావించవలసిన అవసరము గమనించినాను

..ఈ “ఒక రెడ్డి” గారి వచనములను ఒకటొకటిగా విమర్శింతును ప్రపథముననే వారు “౧౫ యేండ్లనుండి మొగ కిల్లలకు గావించబడుచున్న యేర్పాటులన్నియును గమనించుచున్నా”నని నుడువుచున్నాను వాకుగిరిన విచారమేమనగా (౧౫) సంవత్సరముల గమనించినప్పటికి నిజమైన పరిశీతులు తెలియలేకుండు నున్నారు.

రెండవ విషయమునందు రెడ్డిగారి హస్తలకు పూటకూర్చి గృహముగా నిర్ధారణ గావించియున్నారని పూటకూర్చి గృహమునందలి యేర్పాటు లేవిధముగ నుండునో మొదలు తెలుసుకొని దానిని రెడ్డిహస్తాల్ పై బోధించుచు యీ సంవత్సరపు పూటకూర్చి గృహమేనాయను? షమును పరికింతును పూటకూర్చి గృహము సామాన్యముగా ప్రవర్తించునట్లేముతో సోపింపబడును, ఈ “ఒక రెడ్డి” గారు రెడ్డి జనసంఘముపై మిక్కిలి అభిమానముగలవారుగా వారితోను సంప్రదించుచు దివిర వారికి తేట తెల్లము కాగలను, రెడ్డి జనసంఘము యా జమాన్యమున జరుపబడుచున్న యీ సంవత్సరపు అర్థింపు డివైజునుతో జరుపబడుచున్నదని నిర్దేశనా పూర్వముగా నిరూపింపగలం? పూటకూర్చి గృహమునందు ఒక భోజన సదుపాయములు మాత్రమే యుండి ఇతర సదుపాయములేమి యుండినవి అందరకు తెలిసిన విషయమే. రెడ్డిహస్తాల్ కార్య నిర్వాహకులు స్వార్థాత్మకముచేత స్వకీయమైన ముఖ్యకార్యముల నంతగా సంబంధించి విద్యార్థుల అవసరములకు మానసిక, నైతికాభివృద్ధి కరేయింపబడు కృషిని గమనించుచు విమర్శించినారా? విద్యార్థులకు హాస్టలును వాకా వసతిగృహములను కల్పించుచు యేర్పాటులు గావించుచు యున్నది. ఈ విషయమును మాస్త్రోక్తి మునింప బాలిష్టో అధికారులు యెంతయో సహాభావము వహించి అనుకూల సమయమువందు ప్రోగు గాంచెదరు యీ యేర్పాటుల విషయమును యేర్పాటు సంకతులు వ్రాయవలసియున్నప్పటికి వ్యాసము మొగు శాసనమును సంక్షోభముచే వదల విలకి చచ్చినది. యిట్టిసందర్భ “పూటకూర్చి గృహము” యని వాస్తవము చేయు రెడ్డిగారి శాసనమునే నేనభినందింప జాలనున్నాను.

..ఈ యేర్పాటులను వసతిగృహమునకు సంబంధించినవిగా తేల్చి, ఈ రెడ్డిగారు సుదాత్తులున్నాను. వసతిగృహ యేర్పాటు లేవిధముగ నుండునో రెడ్డిగారి నిర్వచించినచో దాని నుండి కార్యనిర్వాహకులు వాకా వసతిగృహము (౧౫) సంవత్సరములు యీ సంవత్సరమున విద్యార్థిగా నుండి వి. యేర్పాటులన్నియు సాధ్యమైనవంకు సమంజసముగ నేగా వింపబడినవి ఘంటాపక్షమున తేల్చుచును. అంతవఱకు

నవో విషయములన్నిటిని ఉదాహరణార్థముగా నిర్దేశించగలము, ..మీరు వసతిగృహమునందు రాత్రి ౧౨ గంటలవరకు శలవులేకయు యింకొక విషయము ఆశయోక్తి, పిల్లలు రాత్రి యెనిమిదిగంటలవరకు శలవులేకపోగూడదను నిబంధన గలదు. యెవరైన నిబంధనను ప్రతిఘటించుగా ప్రవర్తించిన తగు చర్య గైకొను యేర్పాటులన్నియును గలవు ఒకరిద్దరుని ద్వారాబాధించుగ గావించిన మీస మెయో వాకా వసతిగృహము అనేయు సర్దు మొత్తముపై మోపుట అన్యాయము.

నేనుమా విషయముల రెడ్డిగారికి కుర్రబిచ్చాయును న్నిటుల పొడకట్టుచున్నది పిల్లలు పరిశ్రమ సాధ్యమైన పాలయందు బాపిరి సర్వతోముఖాభివృద్ధి కరేయింపబడుగా నుపయోగింపబడుచున్నది ముఖ్యముగా పరిశ్రమ రమ్యజర్య నిదేశములందు గతి (౧౫) పదియు సంవత్సరములలో బాపిరి కారక మానసిక నైతికాభివృద్ధి కరేయింపబడుగా పడినచో రెడ్డిగాని తెలుసుకొనవలసి డివైజి యీ పరిశ్రమ యందు బాపిరి సదుపాధ్యములందు అవకాశములేదని చెప్పుటకు నేను సాహసించు అజోధముగ మైదానాబాగు నందు ప్రదర్శించబడు పిల్లలన్ని నీ రహితమైనవి చెప్పబడుగా నాహుతి కావున హాస్టల్ కార్యనిర్వాహకులు నీయు ప్రపంచజ్ఞానమును బోధించినట్టి ప్రదర్శనల మాటుల అన్వేషింపుచు మాజిశాసనాధిపతి గావించియున్నారని ఈయేర్పాటు సమంజసముగా వన్నదనియు నాభిప్రాయము

నేనుమా సంపూర్ణాదర్శ ప్రాయమైనది చెప్పును. ప్రపంచములో నెది వోషరహితముగా నున్నచో రెడ్డిగారిని ప్రశ్నించుచున్నా? పురుషోత్తముడని మహాత్మా గాంధీగారి చే నకుపబడుచున్న ఆశ్రమవాసుని కొందరు నీరహితమైన లోబడినది వహిత్తుని క్రకటనల తెలియుచున్నపుడు కైడికాపల్లెయందు స్వల్పదోషము లుండవచ్చును అంతమాత్రమున సంస్థసంతయు దూషించుట బాధ్యముకాదు కనుక రెడ్డి మహాజనులు “ఒక రెడ్డి” గారి వోషరహితమైన కుర్రబిచ్చాయును పొందవలయుగాక ఇట్లు విన్నవించు రావి నారాయణరెడ్డి

మ, రా, శ్రీ గోలకొండ వత్తికాధి పతిగారికి

ఆయా! ఈ లేఖను తమ అమూల్యముగ వత్తికలో పదునొండు దిన ప్రత్యుత్తరమున యెవల ప్రమదింపగలరని నేడుచున్నాను మైదానాబాగులోని జనసంఘము మున్నగుకౌపు జనసంఘము మారు రెండులవరకు విన్నట్లుగా తెలియుచున్నది ఇక్కడి నుండి రెడ్డిగారు పదకొని సోద

ఈ మున్నగువారి యందును సరియైన సమాచారముగా యున్నట్లుగా తెలియుచున్నది ఇదివరకు రెడ్డి మహాశయుల పర్యవేక్షణ మహాసభలు జరుపబడినవి. రెడ్డి వసతిగృహముగూడ విన్నట్లుగా వింటియున్నాను.

మమ్మారు కౌపుకు సోదగుగూడ రెండు సంవత్సరములకు రెండుగంటలపాటు ప్రాప్తమైనదియున్నా. కౌపు మహాసభలయొక్క సుమారు ౬౦౦ మందికి కలసి మహాసభ ప్రారంభించినట్లు ప్రజలలో చూచియున్నాను అందులో మహాసభ సమావేశము సమాచారమునకు క్రిముత గురింగ రామయ్యగారు (౫౦౦) రూపాయల విరాళము నొసగినట్లు మనము క్రిముత క్రిమంగయ్యగారు నేయిరూ రాయల మాస్వజాతీయ కౌపుక అభివృద్ధికారక వాసనలను తెలిసినది

పూనాలో బొంబాయి రవాణాకు వన జాతీయ వసతిగృహమున సమావేశ పరచరణ ప్రిలో చూచియున్నాను గాని మైదానాబాగు స్వజాతీయ సోదరులు వాకా వసతిగృహము కేమికారణము తెలియకున్నది

(౧) ఏకాదశమునకు ప్రవచనము దాని లోపమును కార్య మారంభించిన మనజాతీయ సోదరులు అవస్థముగా భవనహయము చేయగలరని నమ్ముచున్నాను.

(౨) కౌపుకరల అవస్థము ముఖ్యమైనది తానువారితలకు నవయునకుండగా మహాసభ కార్యమునకు ఏమాత్రం అటంకము కలుగదని నమ్ముచున్నాను.

ఇట్లు మమ్మారు కౌపు

స్వదేశి స్వచ్ఛ మైనఖాదిగుడ్డల కుతూహలులకు

మిగుల మంచి తరుణము, చోకనమయము గత సంవత్సరముకంటె ఈ సంవత్సరము మాటికి ౩౫% మంచి ౩౫% తక్కువ వెలగల ఈ నైజాం రాష్ట్రముయొక్క దేశాతి పరిపాలకు సింగుడినె ఆస్తి విధముల ఖాదిబట్టలు ఈ దిగువ విలాసమున వారికిగలవు.

“శ్రయారు చేయు వోట్లు:— మెట్టుపల్లి వెల్లూబజ్జా, కరీంనగరుజిల్లా, బారెముజిల్లా, అనీఫాబాదు. అమృతపురాబలు విజెప్పలను— రంగారావు, బాల్వా. నాందేడు, వడ్డేశి, నిజామాబాదు.”

Advertisement for Dr. J. S. S. featuring a bottle of medicine and text in Telugu. The text describes the benefits of the medicine and lists agents in Hyderabad. The bottle is labeled 'Dr. J. S. S.' and 'Sole agents: Dounde Brothers Residency Hyderabad'.

The American Commercial Stores
Post Box No 12213, Calcutta 9, India

రైతు బతుకు - ముఖసాగరము

(విమర్శనాత్మక, వాస్తవిక)

రైతు చాలా కాలముండి విపరీత బాధలను లోనగుచున్నాడు. దీనిని బెదరింపని వాడెవడు? సాక్షులెవరగ? చరిత్రక, ఎడమనక వానదేవునిపై భారమునది. కృషినిలిపి జీవితము గల్గుదురైతు నిరంకుశ ప్రభువుల చేతిలో లోలదొప్పునలెనుండి ధాన్యకృత్తికి కారకుడైనను తిరుటకు మామలేక, కట్టుటకు బట్టులేక; మాడుచున్నది. పల్లెటూళ్ళు నెగినవారెందెము యువకులు వారి కష్టాత్మక వృత్తియనగిన వృత్తిగా మరలబొందినరైతు యింతటి కష్టముపాలయ్యెగదా కష్టాత్మక మహిమ యికముందెట్లున్నదో! దురదృష్టము.

ప్రభుత్వమువారు రైతుల శ్రేయము గోరిచేయుచున్న సాక్షులములలో చాలామట్టున రైతునకు లభించుటలేదు గ్రామాధికారులు, జమాబందీదార్లు పూర్వకము, మున్ను చేయలేక నగదు డబ్బునములచేసి, క్రింది ప్రభుత్వాధికారులకు పందిపెట్టి వారిలోబరచుకొనినోరెవరని రైతులమున్ను లభ్యంపముచేయుచున్నార మరయు అధికారులు, కారాగారాని యడల తినుబండారములు మొదలుకొని వారికి కావలసిన వస్త్రీయైరైతులకుండి ప్రతిభముగానే పొందుచున్నార భూమిలన్నియు యేపటిల చేతులలో! యేనవాలు చేతులలో పడియున్నది. వ్యయముగా కృషిచేసి బ్రతుకువారలకు గలభూమికింటె యెరులచేతులలోనే అధికముగా గలదని చెప్పరచ్చును. అశ్రీపరిశ్రమలో జమీనుదారు దగ్గర కృషుడు, కవులనకు తీరికొనవలసినవచ్చుచున్నది. వారుభూమిలను పెట్టినదే యే. మన దేశమువారు వేరొకపని తెలియని వారగుటచే జమీనుదారుల నిరంకుశ పన్నులతోనే మరంతపాదగుచున్నాడే.

తమచైతన్యగుచున్న ఎట్టిజమాబందీదార్లు, మున్నగు అక్రమముల అధికారంలో విస్తరించుకొనిన, గొంగడివాండ్రు మొరపే క్రడగకొను అధికారి పెకారణములన కనబడెడు. రైతులు విద్యాపీనులై నిర్యలగుటచే కేంద్రప్రభుత్వమువరకురాజాలకున్నారు. ఎకరైన ధర్మముతో కేంద్రప్రభుత్వముకదినినించుకొనిన క్రింది అధికారులకు విచారణకై వ్రాయుటతో పూర్తియగుచున్నది. అనగా, నిజమును గన్పిపుచ్చుచు సాక్షుమును చదరగొట్టుచున్నార. వైఅక్రమము వనూర్భుప లీలవిధిగా వనూలుచేసి అధికారులకు పంచిపెట్టవలెను. లేనియడల కొంతకాలములోనే (గ్రామాధికారుల) తమ పదవి నుండి తొలగింపబడుదురు. కాబట్టి గ్రామాధికారులు చిత్ర, బచ్చిత్రమైన వలలపన్ని వనూలుచేయుచు రైతుల కవిశ్వాసులయివారు.

పల్లెటూళ్ళయందు వివసింపుచున్న రైతుకు కన్నులార గాంచినవారు. "రైతుబ్రతుకు ప్రపంచవరకమనీ" చెప్పకమానురు. ప్రతీంజరాల, మధ్యంలెవార, కనిష్ఠ చారికియని పెద్దలు విన్నవించిరి గాని కాలమునుబట్టి ప్రతీంచారి, మధ్యంలెవార, కనిష్ఠచారిగా మారినది కనుకనే, నేటివిద్యావంతులు కాయకష్టమును కడుపేయముగా దలంచి చారినివలంబించుచు కాయకష్టలకు పేయముగా వాడుచున్నార ఇట్టి పరిస్థితులలో ప్రతిపాదుకు కాయకష్టముండి నిముఖలగుచున్నార ఇది ముంతయోగోప నియును.

అధికారుల నిరంకుశత్వమునకులో నైవిముకి లేక కలదిలుచున్న రైతు గోరుచుట్టుపై కోకటిపొలున్నయిల్ల ధాన్యముధర పడిపోయినదనిన విపరీత చిన్న లకులొనై సర్కారకమున కెదవాలా దీనియుండి గ్రామాధికారులకు, క్రింది ప్రభుత్వాధికారులకు చల్లంపవలసిన అక్రమము డబ్బుచల్లించుపెను, రైతులకాయే రాజ్యక్షాంతి యు సూక్ష్మచేదాంతులెరుగుచు గనుక ప్రభుత్వమునకు కష్టముకాదుక విచారణవలెనీ గ్రామాధికారులు క్రింది ప్రభుత్వాధికారులు చేయుఅక్రమములొప్పు యీచవాసమును రుసుపరమ మొత్తయోసుకము

అక్రమములొప్పు లోబడిన కులపై, సర్కారక్షాంతి లో" లేనివివాసి అధిక రకముఖాను చేయించి కనిష్ఠిక్రొనుచున్నార. దీనిభూమిలెవారె వేరేవారలపాలుచేసి లాంగడిములుచున్నార రైతులకు తమభూమిలపై వ్రాసిన "గరాల" సంగల జమాబందీ అయ్యనంతరకు తెలియదు. జమాబందీ అయ్యలేదేనాన రైతులకు తెలుపబడెను కాబట్టిరైతు తమపెరిగిన అక్రమమును ప్రభుత్వముతో తెనుపజాలకున్నాడు. ఏలమన రైతుకోసమగు మురాదకొనవ, మరొకవక సమయమునకై చిన్ను గ్రామాధికారులపశువులబట్టుట, మరియు చాలా కాలములపై భూమియంతయు తొలచురై విజినితి తెలుసుకొనవంతటి స్థితిలోనుండినమువతి మర్చర దుఃఖములకు లోనై ప్రంపచున్నాను

జీకసారి మాపై లెనివరాలవ్రాసి (౧౨౦౦) వరకలభిము ఖానుం చేయించిరి. మేము "రచియ"చేయ మోఖాపైకొ లెనికొందర్ని అరెత్తము ఒప్పుకొనెను రిఖము మాపీనుయ్యెను. గాని, పట్టావీకారికి కిట్లయ్యె విరాకరించిరి. ఈలాటియవన లెందరో ప్రతివర్సర ముఖభిందించుచున్నార. గనుక, ప్రభుత్వమువారు రైతులొన వెంటనే గ్రామాధికారి తమసంతకముతో (షరాల) నకలు యిచ్చునట్లు యేర్పాటుచేసి తమపై అక్రమము వ్రాసినవారిపై కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు తెలుపుకొనగలరు.

మరొకటి వజుమయలందు కొంతదనములాగి ప్రభుత్వమునకునానె నప్పరచుచున్నార. "షరాల" యిచ్చివనవచ్చును బయటబడిన యాలాటినుండిగము సాగు. "షరాల" వకకృతులగిన కూలియిచ్చుటకు రైతులు సంతోషముగా నప్పకొనెదరు. "షరాల" గప్పియుంచుటయందు ప్రభుత్వము రైతు పాపగుచున్నది ఇట్టి పరిస్థితులలో ప్రభుత్వము వారు గ్రామాధికారులు వెంటనే "షరాల" వకకృ రైతులొనకు కూలి గొకొని యిచ్చునట్లు యేర్పాటుచేసెదరని నమ్ముచున్నాను.

జమీనుదారులు తాము ప్రభుత్వమునకు చల్లించు రఖముపై నూటికి౨౦యో యొసయో యింతకంటె ఎక్కువలాభము పొందవలదని కాసిందుచు మాలుజారి రిఖము కాలపరిశీతుల ననుసరించి కొంతతగ్గించుట శ్రేయస్కరము

నేను వైస్రాయములో వ్రాయబడిన "జమాబందీ కర్తులు, పూర్వకర్తులు మున్నగు" అక్రమములను విముఖుననగుటచే పటేలు పనుండి తొలగింపబడిన సంగతి పత్రికా పాఠశాలకులకు విదితము వ్యాస వివరభరితే. మరొకటి కారాములచే యింతటితో విరమించుచున్నాను.

పెద్ద గుండవెల్లి

(ఒక విలేఖరి)

రైతుల బాధ

ఈగ్రామము ఇదిపేట తాలూకాలో చేరినది. చ. ౨౦౧౦-౧౨-౨ ఫ. మొదలు ౪, ౫ దినముల వరకు మునుపెట్టి పునానచేయు బాంపటి చాచ్చునను కలిగినది. ఇప్పుడు వరములలేక క్రిమికీటక రోగాలచే బాధిగా నవ్వముకలిగినది. అక్షేప కార్యక్రమము చెప్పుకుంటున్న కొద్ది ప్రరం వచ్చుటచే ఇకముందు వన్నుకురియునని యాశచే అదివైపు పూర్తిగాచేసినారు. కొన్ని కంటలకు దిరురాక యేమాత్రము వైపు కాకులేను మరెవరుమాడే తెలకొక్కర మొరలగు కొన్నిరోగములకు గురియైనది. అయితే పంటకు చాచ్చునను కలిగినది ఇదివరకొ వచ్చినవరుచే పంటలు పూర్తిగా ఫలింపనేరవు యెందలు మిక్కిలి గానుండుటచే పునాపచేయు యొడిపోతున్నది ఈ దీనినిమది పానుకాపు రైతులకు లాగొడి యొక్కదమును మూరేసినారు. అయితే రైతులు బహుబాధల పాలగుచున్నారే స్వ గె3౩౨౩౯౨౦ సారలో ముస్తక భావులు వతాలాబు కొలు గెరములారా అత్తలంపలన జకాయువుండి స్వ గె3౩౨ సారలో పశువులు భూమిజావలను దిక్కియించి సర్కారపత్తుల చెల్లించినారు ఇకముందు ఖరీతు వ అవికిము సెటు చెల్లించవలయునో నో చక మానధయల కొంగరు యిట్టిహినతచే జీవించుకుంటె మేలలోని వ్రాణముల సెటుబాయునమానునె చింతలో మున్నారే స్వ గె3౩౨ సారలో పాలోలో పాగాం అయ్యకాశింసర్ మాత్రమే సరలుతగి అదే సువత్సరము పాలు పెల్లులగున సర్కారపత్తుల చెల్లించిముండి అసంకల్పరము యాగా మపు మొత్తము వనూను ౨౨౨ వేరగుటే హెచ్చులేసండి ను గె3౩౧౨౦౦ బువోసెనునో శేత్యాకరకం సరాపరి ౧౧ వేలవరకు పెరిగెన సగె3౩౨ సారో ఏవిజా అయ్యవంది గె౩౩౧౨వేల వనూను అత్తువచ్చుడి మిగిలిపో దోబుచ్చునో కల్లానగలు ఖ గె౩౩౨౦౦ మొదలు గుం౦౦ కుండును ఏవిజాఅయ్యవంది ధరలు ఖగె౩౩౨౦౦ నుంచి ౨౦ వరకు తగ్గినది. ప్రభులు హెచ్చు విధించుడినది ఫలితచిహ్నో పసర్ తాదీకంటె గురుభూమి పూకు టం పత్తులమాత్రమిక పంటలు ఫలింక మాలుజారి కొలు వెళక పశువుల పరూయలను, ఇంకెను విక్రయించియో రహకాపెట్టియో యితధరకు చెల్లించినారు ఇప్పుడు మిగిలినది భార్యాడిలలే రైతులు యింతటి "తుస్తిత" నుండి గావారిని ఈజావదకమండి తొలగించుటకు ను ఘోవ నిజాం ప్రభుగాను మొత్తము శేత్యాకరకమునకుమంగుంకి కె3౩౩-౪౩౩౦౦౦ విలా రెవోల ఖుక్కురె మూమియిచ్చినవో రైతులు కృతజ్ఞులగురురు.

ఆస్పానీ మరమ్మతులు

ఆస్పానియచయ్య, గొల్లవంటన సర్కారీ మరమ్మతుకా వరమన వరముచే వచ్చేటటు పూర్తిగా నిలుకక చేజెన్నయందు లీయకటు పూరి గాచేరు చేయిండులలేను అయితే సర్కారీకి విరైతులకు చాల్చునవ్వమున్నది మెచ్చుచయ్యకట్టు కాల్యకు సర్కారీమంచిరు ౨౦ మంజూరుఅయినవికొని చాలవందన రైతులు దుకిం ఖచ్చుపెట్టి బాగుచేయించినారు. ఈమరమ్మతు వక సందర్భరముమాత్రమే నిలువగలనూ కనుక సర్కారువారు ఈమరమ్మతుకు మజబూతుగా చేయించితే సర్కారీకి మరియు రైతులకు లాభము. తూముజగులు పోవుటందలన సర్కారీ యింతేహం లేక రైతులు తామే గుం ఖచ్చుపెట్టి బాగుచేయించినారు.

శాస్త్రాద వెషవ వితంతూవివాహము

(స్వక్రియవిలేఖరి)

శ్రీపునర్వివాహములు అనాచారములగు తలంచుచు ఘములలో శాస్త్రాదవెషవ సంఘమొకటి. ఇంతకపుర్యమిది శాస్త్రమావ్యములును, తాతలవాటినుండి లేవుగాన హచరణయోగ్యములుగావనియుచెప్పును శ్రీ పునర్వివాహమును మాపీంచుచుండినను కాలక్రమేన వినియనేక కారణములతనవశ్యాచరణీయములగు దేశీయులు గ్రహించుచుండు తెంతయుశుభావనాము.

ఈమధ్యనే శాస్త్రాదవెషవ కులభూషణులగు శ్రీ పెరంబునూగు వే కల నన్న కన్యకీను సిరిసిల్లగారు భగిరం ప్రయత్నములచే స్వసంస్థీయులలో చాలమందికి మనసంఘములో శ్రీ పునర్వివాహములు జేయుట యుక్తమని మెప్పించినా ప్పించి వారి సంతకముల దీసికొనిరి చివరకు మొన్న శ్రీమధివామసంవత్సర శ్రావణ శు గ౦౨ శుక్రవారమునాడు సిరిసిల్ల తాలూకాలోజేరిన చీగవంతు గ్రామములో విష్ణులయ్యనున నొక విత తూద్యాహమును జయ్యదముగా నెరవేర్చిరి. ఈ గుడు; కందికటుకూరు నివాసియగు ధర్మపురి చొక్కయ్య కుమారుడుకయ్యవయ్యు గొవర్తింములు. అవివాహికుడు. వధువు; సిగ్గిపేట తాలూకా చినకొమారు గ్రామనివాసియగు పరాంతుశం గామకృష్ణయ్య కొమరిత అనంరలక్ష్మి. ప్రస్తుతని వాసము చీరవంతు, వధువువయ్యు గం సంతర్పరములు. వివాహము శుభముపూర్వమున క్రిందిపాడిప్పామి చీరవంతు గారి పొలోహిత్యమున శాస్త్రోక్తముగ సనాతన పద్ధతిని జరిగెను. వివాహమున కయిన వ్యగ్రామనంతయు శ్రీముతులు వేంకట నర్సయ్యవేలు పెరంబునూగు క్రిష్ణయ్య వాచురెం. పాలమాకుల వెంకయ్య మర్చాక గారలేధింపిరి. వీరిసంఘాభిమానమును, సంస్కరణాభిలాషయు ప్రస్తావించి, వీరియొకముందునూడె నుత్సాహముగా పనిజేసివో వీరిసంఘంలో వివిధగా పునర్వివాహములు జరిగి వీరిసంఘము వృద్ధిపెచ్చున నుటలో సుదియమలేరు. ముఖ్యముగా వెంకటనర్సయ్యగారి యుత్సాహము, కార్యదీక్ష శ్రేష్ఠానదగినది వీరి సువర్ణోమునకు జీవమువోడి వీరిని ద్విధవంలయుగా జేసిక కష్టం యుఫీలగు టి. రంగకవి చేర్చాలగారు ప్రకంపన ములు.

వివాహములో పాల్గొనిన వ్యవలలు, ధర్మపురివర్సయ్య, రామకృష్ణయ్య (వీరిద్దరును వగునిపత్తు బంధువులు) పెరంబునూగు కన్యయ్య వాచురం, పాలమాకుల వెంకయ్యనూగు క, కూర్మాచలం అంజనేయులు పూర్వూ, రామకృష్ణయ్య కొళ్లవద్ది, ధర్మపురి వర్సయ్య కటుకూ, పరాంతుశం నందియ్య చీరవంతు, పరాంతుశంవెంకయ్య చరవంతు, పెరంబునూగువేంకట నర్సయ్యవేలు, వీరికల్ల (కటుకూంబులు) పెరంబునూగు రాంబాబయ్య, గారిపల్లి, దు హ్యూకె కె నర్సయ్య లింగప్ప పేట గారూ వీరి విత్తకాశ్యయ్యల వల్లం యిది. రిప్పుముగా జనుగు నుతోప్పడి కంబును కెంతయు వేలుజేసినవారెరి

శ్రీముతులు లగరంపు, వెంకటరావు వారో దు ధర్మ, విధముల వనాయముజేసిరి వీరు ప్రజావాది కృష్ణులు యెవ సుముఖులని వినుచున్నాము వీరుగలచివర, ఎట్టికెన్నియో ప్రకౌం చూగ నైన వమలు నిర్విఘ్నముగా నెరవేరును వీరి ను దేశ శ్రేణుకరములగు పంటలొనరాగియు చు డురొ పువేమ క్షయం దివ్యనాణి వీ వ్యాపకముల స్థిరనివాసము. యెయగా తో వీరువర్తరిగా వ్యఖ్యులుగా అగిగంపుగాను సవ యల వినుచున్నాము. బ్రాహ్మణోత్తయలగు వారింబుగాను వీర వంతునానై ప్రభుపునర్వివాహము యొ పుచ్చునెవర నొక్కచెప్పి తగుసహాయముజేసె

పరమేశ్వరుడు మహావల తాము రాలోగ్నోర్తిములు పుష్కలముగా నొనరగ గాతొ ఇచ్చెవీ సాఘమునై ప్రునర్వివాహములు జేరిరిగా చరినాటిక వచ్చుగాక

గోలకొండ పత్రిక

శ్రీమంతులపాపయ్యగారి వారసత్వము

సోమవారము

నిజాంరాష్ట్ర వాణిజ్యము

౧౩౪౦ ఫ

౧౩౪౦ ఫసలలో నిజాంరాష్ట్రముయొక్క ఎగుమతి దిగుమతిలెట్టుండినది వివరించు ప్రభుత్వ పరిశీలన సూత్రము చూపు పంపబడినది. ఆపరిశీలనవిషయమై కొంతవ్యాఖ్యానము గావించుటకు ముందు మేముక మొత్తము తెలుపవలసియున్నది. పరిశీలన మొదలునుబట్టి చూడగానే ఆపరిశీలనకుముందు ఎగుమతి దిగుమతుల సంఖ్యలనుమాత్రము ఇచ్చునివేదిక ఒకటియుండవలెనని గోచరింపగలదు. అట్టినివేదిక ఏదియు చూపుపంపబడలేదాయెను. ఇట్లే మ. ఘ. వ. నిజాంప్రభుత్వమునందుచూపు నివేదికను పంపక ప్రభుత్వపరిశీలనలను మాత్రమే ప పుచ్చి శాఖలు ఇంకనుకొన్నిగలవు. ఎట్లోమాత్రం లెక్కల శాఖవారి నివేదికయు నహికార శాఖవారి నివేదికయు చేరినవి ఇదివరకు ఆరశాఖా నివేదిక విషయమునకూడ ఈసంగతినే మేము ఆపెట్టియుంటిమి.

ఇంక ప్రస్తుతాంశమునకు వచ్చుము. నివేదన సంవత్సరములో—పరిశీలన సంవత్సరములో ననుబంధమునకు సరియని తలచెదము—వాణిజ్యము అంతకుముందు సంవత్సరము కంటె సుమారు నూటికి ౩౫ లెక్కన తగ్గెను. అర్ధికదుస్థితి—అనగా డబ్బుపుట్టకపోవుట అందువల్ల ధరలు తగ్గుట అచలక్షణములుగల పరిస్థితి—ప్రపంచమునంతయు బాధించినటులే నిజామురాష్ట్రమునకూడ బాధించి యుండినందులకు ఈతగ్గుదల ఫలితమయ్యెను. ఎగుమతులకంటె దిగుమతులు ౩కోట్ల ౨౨ లక్షల ౫౭వేల రూపాయలు హెచ్చుల మరరాష్ట్రమునకు అననుకూల విషయముగ నుండవచ్చును.

కొన్నిముఖ్యముగు వస్తువుల విషయమున ఎగుమతిదిగుమతుల సంఖ్యలు సూచించు విషయములను పరిశీలింతము. మరరాష్ట్రపు ఎగుమతులలో ముఖ్యమైనవి ప్రత్తియు, పేరుసెనగయు. అవిష్కృతము వడిపోయినవి ౧౩౪౦ ఫ. స. లో ౨౪౫౪౦౭౨ మణుగుల ప్రత్తి ఎగుమతియైనది. నివేదనసంవత్సరము(౧౩౪౧ఫసలలో ౧౪౫౦౫౯౨ మణుగులది మాత్రమే ఎగుమతియ్యెను. పేరుసెనగల ఎగుమతులు ౫౩౪౧౦౦౦ మణుగులనుండి ౪౦౪౦౦౦౦ మణుగులకువడెను. ఆముదాలు ౨౪౧౪౬౭౩ మణుగులనుండి ౧౮౯౮౬౫౩ మణుగులకు వడెను. ఈవస్తువులను పండితములైతెలులగర్తి ప్రాదీనినిబట్టి తెలిసికొనవచ్చును. ఇవియు ఈవిధముగానుండ వస్తమానము కూడ.

పంటి ఆశకు తానియక యున్నందువలన వివిధ గ్రామములనుండి భూమినిస్వరీకరింపగలిగినవేగాని బాగుపడజాలమును రైతుల యెట్లు చూపుచుంటివోబాటి నొకటి వచ్చుచున్నది. మ. ఘ. వ. నిజాంప్రభుత్వమువారు కరుణామయులన్న నంగతి పూర్వపు బరాయిందాలుమాఫీలవలన మాధ్యమన దేగ నీక యిపుడును వారురైతులట్టితిని బాధిగొని వారి నుడరించుటకు వారిభారమును తగ్గించు యత్నము ఆలసింపక చేసెదరని వస్తుచున్నాము. పైజెప్పిన వస్తువుల విషయమున మాత్రమేగాక ధాన్యములన్నిటి విషయమునకూడ ధరలు లోశించినందువలన రైతుకు భారము ఎక్కువైనది.

ఎగుమతులలో హెచ్చిన వస్తువులవిషయముచూచి సంతోషింపదగినదొకటి కలదు. ఈరాష్ట్రమునకు మిల్లులలో తయారైన గుడ్డల ఎగుమతులు ౧౩౪౦ ఫ. లో రూ. ౫౦౦౦ ల విలువగల్గి యుండినవి ఇపుడు ఒకలక్ష ౪౨వేల వరకు హెచ్చినవి. రాష్ట్రముందు చేతితో తయారుచేయబడిన గుడ్డలు నివేదన సంవత్సరములో ౧౫ లక్షల ౪౨వేల రూపాయల విలువగల్గియుండ పూర్వము ౭ లక్షల ౪౪ వేలు మాత్రమే యుండెను. అదేవిధముగ నూనె మొలగునట్టి చమురు ఎగుమతులు ౧౩౪౦ ఫ. లో ౩౧ లక్షల ౭౯ వేల నుండి ౧౩౪౧ లో ౩౩ లక్షల ౪౭ వేలకు పెరిగెను. ఇట్లు ఈసంస్తానములో వస్తుపరిశ్రమయు, నూనె సంబంధముగు పరిశ్రమయు వృద్ధి గాచుట గర్వింపదగిన విషయమే.

వస్తువుల విషయమున ఎగుమతి దిగుమతులకు రెంటిని పోల్చి చూచినను మరరాష్ట్రమునకు అచలక్షణముగనే యున్నది మిల్లుగుడ్డల ఎగుమతుల విలువలో పూర్వముకంటె నివేదన వత్సరములో నూటికి ౨౭రం వంతున ఎక్కువగా దిగుమతులు చూటికి సుమారు ౭ వంతున మాత్రమే ఎక్కువయ్యెను. చేతివరులవలన తయారగు వస్తువుల విషయములో ఎగుమతులు నూటికి ౧౦౦ వంతున హెచ్చగా దిగుమతులు ౧౦౦కి ౪౧ వంతున మాత్రమే హెచ్చెను. ఈఅంకెలలో మ. ఘ. వ. నిజాంరాష్ట్రమునకు ప్రభుత్వవాణిజ్య పారిశ్రామికశాఖవారు యింతవరకును చేసిన అభివృద్ధి ప్రయత్నముల ఫలమును కొంతవరకు కనుగొనవచ్చును.

ఉచితము

ఈక్రింది రోగులు, పోస్టుబుల్బులకు 0-6-0 ల స్టాంపు బిల్లులు బంపిన, మంసు ఉచితముగా బంపబడును.

౧. ముట్టుకూల, ౨. కుసుమ, ౩. తలమీద, ౪. చువడ, ౫. రక్త కాన, ౬. రక్త ఆమ్లములు.

యస్. వీరరాఘవాశ్రమము
తాండూరుజిల్లా, గుల్ ధాన్, ౧౪౦౬

స్థానిక వార్తలు

చాలకొలనునుండి జనుగుమ్మ రాజారావు రాంభాగ్యవరమును పరిష్కరించుచు మ. ఘ. వ. నిజాంప్రభుత్వ గారొక ఫర్మాను జారీచేసెను. అతీయత్ కమిటీయు అధ్యక్షుడును ఛైర్మను వారకు చూపు పెడమాకురగు రాజేగజారాబాయికి నూటికి ౫ వంతున కప్పముకట్టు. పరకృష్ట మంజూరి చేయబడినదని ఫర్మాను తెల్పుచున్నది ఆమెచేతెలు రాజీ తారాబాయి కొర్రుకొనవార్డులో నిలవగా యుండవలెనని ఛైర్మనుండి నివాహమునకై రూ. ౧౦౦౦౦ లను పొందవలెనని, తారాబాయి జైలైన పునర్విహరణ దరఖాస్తుపొందిన నవం దులో నవాబ్మిరాజ్ యాదంగుబహదర్ గారును, కనాద్ జుబ్బీయార్ గు బహదర్ గారును కూడిన ప్రత్యేక అరియార్ కమిటీయొక్క వివారణను వచ్చియుండిన సంగతి తెలిపినది.

వార్షికోత్సవము

స్థానిక సవాతనధర్మ సభ వార్షికోత్సవము దసరాతరు పరి జరుగుననియు, హిందూదేశవందలి వివిధ ప్రాంతముల నుండి పండితులు పిరిపింపబడువరనియు తెలియవచ్చినది.

విరాళము

హైదరాబాదు నాటక కళాభ్యుదయ సమితివారు నవవర్ష్యల (నయ్యారోప్పి) యను నాటకమును కొలదిదినియు లలోనే ప్రదర్శించెదంబు.

రెడ్డివిద్యాలయములో ప్రదర్శనము

౧౭ వ ఆర్థికవాడు రెడ్డి విద్యాలయ కార్యక్రమాలు చూచునందు ప్రశంసలయొక్కయు, ఫర్వస్తువుల యొక్కయు ప్రదర్శనము, అంబాదేన భవార నెడక్కా వక్షిమన జరుగునట.

జాగీర్దారుకు రుణము

మెహిడిఆలీఖాను జాగీర్దారుగారికి ప్రభుత్వము కోరు అఫ్ నాష్ట్ర శాఖనుండి ఒక లక్ష రూపాయల ఋణము నొసంగుటకు వుహరాబా బహద్దరుగారి యనుమతి లభించినది.

ఉద్యోగ విషయములు

పోస్ట్ ఆరియర్ ఖాతుగారు వచ్చాము బహుశుజం గుగారికి ప్రయత్నము పెకటరిగా చుండుటకై మహారాజా బహద్దరుగారి రుణమటలరి.

వచాను రసూలయార్ గు ౭వంతుగుగారికి వారుపకా కవేదనమునె తొలగింపబడిన దినుమునుండి (౧౫ వ ఖుర్రాసు ప్పు ౧౩౪౨ ఫ) నెలగక ౭౫౦ రూపాయలు ఉపకారవేరిన ముగా నియ్యనట్లు మహారాజాబహద్ద రాజ్యయిచ్చిరి.

ఇప్పటినుండి డిజిల్ ఆఫీసరను (మద్రాసు తాలూకార్లను) పూర్వమువలనే ముమ్మం తెలూకార్ల సవకమున ని ప్రభుత్వపుటాణ యయినది.

హాలీ కల్లారు మారకముజంత్రి

హాలీలకు కల్లారులు కల్లారులకు హాలీలు మారకము ౧ ఆగానండి ౨౦ రూపాయల వరకు లెక్కలువేసి పోకటింపబడినది. వ్యాపాకస్తులకు చాల అవసరమైనది.

వెల ౨ ఆగాలు మాత్రమే.

గోలకొండ పత్రికాధికారులయొక్క ప్రాధికారము

മിതം

ఆంధ్రసారస్వతాభిమానుల కొకమనవి

విజాంరాష్ట్రమున వల్లగొండ తాలూకాకువేరిన కనగల్ల ననొక గ్రామముకిలను పూర్వమునుండియు మరింగంటివార కు చెల్లెల్లా గ్రామమున నివసించుచున్నార లతాశమువారికిను లతాశమునందున్నారు. వారు స్వయముగ చాలకాల మునుండి వారికుటుంబముతో పరిచయము. కొలది దివముల క్రిందట వారింటగల కొన్ని అముద్రిత ప్రబంధములను చూచుట నాకు కలుగించినది వారి పూర్వీకులే ఆ ప్రబంధములను రచించినవట్లు తెలిసినది. వారు ఆతరువాత యందుంటు అట్టి అమూల్య గ్రంథములను ఇతరవరకును ప్రకటింప జాల కుండిరి వారి వంశవృక్షమున బట్టిచూడె ఆంధ్రా కవి నాలుగువందల సంవత్సరముల క్రితమువాడని తెల్లమగుచున్నది అతడు కన ప్రబంధమున నొక దాని యందొన్ని చెప్పినాడు

ఉ॥ వరవందాజనావళిహృదయ సద్భావార్థకృత్ నేంకపే శ్వర సంపూర్ణకృపానుధామిలిత తీక్షణాధురీమాగలి పురితైకైకదిన ప్రబంధరచనామూర్త్యుచ్చయ శ్రీమదేవ సరనాగాశ్వనృపాల సద్యగణితంబేకాశింగరాచామ్యుడన

ఈకవితాను రచించిన కొన్ని ప్రబంధముల పేర్లు కింది పద్యమున పేర్కొనినాడు —

౧. పీ॥ పిరులతోమృదిమండ వరదరాజములి శ్రీరంగేశకంఠు జెప్పినావు పదివిందైనాడు బహుచమత్కృతులచె చెక్కిలాంధ్రనవిధి జెప్పినావు

మిమికోపకారంకు యుద్ధరాలవేదము
కలికంబునకు గాంధీకావ్య
కవికోపకారంకు వర్తనంబునకు
కవిసంహితయు తెల్లజేరికావ్య

గీ॥ రమణ పదమాడుమేంధను కామగృహ చరితమెలకలయ్య సంశేషమొనన వాంధ్రభాషనవచియించి తొరభువిలో శబ్దాసన విరుదాంకకాలింపును.

గీ॥ వసుపద్మాలులరిపాడు వత్సరముల కరవకవికామభాష విశేషకృతుల సరణులేర్పడనాటక కాస్త్రమెల్ల గరిమరచింపించితిగాదె కవులమెచ్చ

౩. గీ॥ అనుభవేమాభిరామ భవాభిరామ కౌశ్యములవాతినారలు గడలకొనక నివళుగజేసిందివి నృపగుణైర్న పూనిదాడె వత్సరంబుననేమొదల.

౪. క॥ నల, యాదవ, రఘు, హంసవ, నలలిత లీయాకావ్య సంశ్లేషకృతుల్ ఎలమిదక నప్తచాయము నలవకుకాలంబునందు నతిమధురొక్క

౫. పీ॥ వసుపద్మనమిది వత్సరంబులవాడు ఒకలలంకార సంగ్రహంబు రాకాసుదాహర్ణ రసపుష్పగుచ్ఛంబు ఆంధ్రభాషాభాష జాఖ్యకృతుల రిరివిగారచియించి తెలయుపూకొమ్మిది మామనంబులనాడు అఖిలశబ్ద

కవికోపకారంకు వర్తనంబునకు
కవిసంహితయు తెల్లజేరికావ్య

గీ॥ విమలగానిది రమణమొననాడు భావనామూర్తి విరాళితమయిను నిమిత్తకావ్య విర్మలచియించితి గింగరాచార్య కవికాణ (తెలివధను)

ఈకవి గద్యమున నిట్లు చెప్పినాడు:—

..ఇదికీర్తనాచల అమృతనిరంతరభాగ వేదిక క్షేర రత్నపాదలబ్ధ కళాత్యక్తకవిగణపద్య క్షేత్రపాద కృతి. 'దశాంధరాల సందనచరిత్ర' విశిష్టమైన సంకీర్తి ప్రబంధవిర్మాణపాణి మాధ్వజ్య గౌరవస్మిత తిరుమల దేశికబ్రాత్ర, తిరువేంగ దాచార్యపుత్ర, శత్రుంట్టానాథాన, మరింగంటి, శింగరాచార్య ప్రణీతంబైన ...

ఈకవి కృతివింశతి గ్రంథములలో క్రింద క్రింద నమిదిన అను గ్రంథలు మాత్రమే వ్రాసినవి. —

౧. ..చిలువపడిగెరు కేరణము" (౭ అశ్వాసములు : తాళపత్ర ప్రతి కృష్ణదేవ రంధ్రభాషా సలయమున గలదు)

౨. ..క్రిష్ణ శతానందీయము" (తాళపత్రప్రతి)

౩. ..క్రిష్ణకులభారము" (ద్విపద) తాళపత్రప్రతి

౪. ..పచ్చి పక్షకావ్యదయము" (౩ అశ్వాసముల ప్రబంధము)

౫. ..రతిమచ్చవాళ్ళుదయము" (౩ అశ్వాసముల ప్రబంధము)

౬. ..రామాభ్యుదయము" (ప్రబంధము)

చైత్యగ్రంథముల నన్నింటిని సవిధిగ కేమర్మవాద్యప్రీతి పరికిలించుట నా కంటకు నీకీడుంగడు సాహసంబెయ్యగు. మన విజాయి రాష్ట్రమున పూర్వమిట్టి కవులెందరో గడిచిర నుచారిత్రక నిదర్శనము లనేకము లగపడుచున్నను, వారిర చించిన అత్రమ గ్రంథాదులేవియును మన కగపడుటలేదు. పైపేర్కొనబడిన కవి స్వల్పరచయకుననే ఇట్టి అత్రమ గ్రంథములను రచించుట చాలగొప్ప కవియైయు తోచుచున్నది. కావున ధనికులని విద్యార్థిమాను, ఇట్టి అమూల్య గ్రంథములను ప్రకటనాపాపమునకు కెచ్చి ఆంధ్రసారస్వతమున వా పింకెడిరని లెకించుచున్నాను.

బొడ్డుపల్లి-వేంకటరామరావు

హైదరాబాదులో ప్రసిద్ధిజేందినట్టి

ఆర్. ఆర్. గోపాల్ వారి బట్టలదుకాణము

మీరు చూచియున్నారా?

వివాహములకు తగినట్టి, పలువిధములైన వస్త్రములు అచ్చట దొఱకును. నగరములో ఏదుకాణములలో లేనట్టి చౌకవెలలు ఏటికి గలవు.

అంతేకాదు—సరకు మీకు నచ్చనియెడలను, వెలలో ఏమాత్రమువ్యతిరేకము తెలిసినను కొనిపోయిన సరకు తిరిగి తీసుకొనబడును.

రాష్ట్రముంతటిలో ఈలాటి సంతోషకరమైన వర్తకము ఆశ్చర్యమును ప్రకటించుచున్నది

జి.వి.ఆర్. 578

జి.వి.ఆర్. "కాక్"

అలావుద్దీన్ బిల్డింగ్, పత్తర్ గట్టి, హైదరాబాదు.

విత్తనములు

వర్త చలికాలముల కొఱకు సమృద్ధమైన విత్తనములు అమ్ముబడును. తొందరగా ఆర్డులు పంపుడు. తోటలువేయు విషయమున నలసా ఇచ్చి తముగా యివ్వబడును.

ఎం. ఆర్. సిద్ధరామయ్య
తోటవ్యవసాయ నిపుణుడ.

మాజహార్తికల్పరత్ సర్వేఅఫిసర్ సర్కార్ రెవల్లి
పాయిసిర్ హార్తికల్పరత్ యిన్స్టిట్యూట్
ది ౧౫, రెసిడెన్సీరోడ్డు హైదరాబాద్

దివిన్ ఆస్యారెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్ ఢిల్లీ

అపూర్వసమయము! బీదలకు ఒక గొప్పవరప్రసాదము! దివ్యమైన తరుణము!!

ఈ క్షణముందే మా "క్రో ఆపరేటివ్ బెనిఫిట్ స్క్వేమ్" నందు చేరుడు

వేల పర్యంతము మెంబరులు చేరియున్నారు

వైద్యరీక్షలేదు కఠిననిర్బంధములు లేవు శ్రీపురుషులను వ్యత్యాసములేదు

(సవేశనమును రు. 5/8/- సులభమైన నెలవాయిదాలను చెల్లించవలెను

కంపెనీవారిచే చెల్లించబడిన ట్రైముసాము సుమారు రు. 8,00,000

గవ్నమంటు ఆఫ్ ఇండియావారివల్ల చెల్లించిన ధరావత్తుసాము రు. 2,00,000

పూర్తి వివరములకు, ఏకెన్సీ షర్తులకు ఈ దిగువ తెలుపబడినవారికి వ్రాయవచ్చును.

Arigay Ramaswamy S. b agent Hyderabad, Deccan

G. Satyanarayan Secretary Branch: Market Street Secunherabad

SHAVING TOPINGE RAZOR

MODIE-G-GOLD

ప్రస్తుత మేరకల క్రిందివాటి వ్రాయుము:—

జెమనర్ శ్రీ గింగు కలపని వారికి

దేశీయ సంస్థానములు

[ప్రత్యేక వివరము]

భారతదేశమును రాజకీయముగా నాలుగు భాగములుగా పరిగణింప వచ్చును. (1) బ్రిటిషు యిండియా, (2) దేశీయసంస్థానములు, (3) ఫ్రెంచివారు పాలించుభాగములు, (4) పోర్చుగీసువారు పాలించు భాగములు. ఫ్రెంచి, పోర్చుగీసుల చే పరిపాలింపబడు భాగములు మిగులకొలది. రెండుభాగములును ౧౮౩౪ చదరపుమైళ్లు వైశాల్యమును, ౯,౦౦,౦౦౦ జనసంఖ్యను కలిగియున్నవి. భారతదేశముయొక్క వైశాల్యమును గమనించిన మన మీచిన్న భాగముల విషయమును వదలిన మనకిప్పుంది ఏమియులేదు. మనప్రస్తుతవిషయమునకు మొదటి రెండుభాగములనే గైకొని గమనింతము.

బ్రిటిషుహిందూస్థానము, రాష్ట్రములుగ విభజింపబడినను, రాజకీయముగా నదియొక అధికారముక్రిందనేయున్నది. ఈరాష్ట్రములు రాసురాసు. రాష్ట్రీయస్వపరిపాలన బడయుచున్నవి. కానిదేశీయసంస్థానములు రాజకీయముగా యొకపై అధికారమునకు లోబడియున్నను యొక అధికారముచే పరిపాలింపబడు చుండుటలేదు. ప్రతిసంస్థానము ప్రత్యేకముగా పరిపాలింపబడుచు ఒకటికొకటి సంబంధము లేకుండచున్నవి. ఏదీగల పరస్పరసంబంధముల బాధ్యత బ్రిటిషుప్రభుత్వము వారు వహించెదరు, మొన్న మొన్ననే, దేశీయసంస్థానాధికారులకు ఒకస్థలమునందు సమావేశమై అమకందరికి సంబంధించిన విషయములను చర్చించునందులకును, కష్టములునివారించునందులకు తగిన చర్యకైకొను నందులకును ఆజ్ఞయొగిడినది. ఇంతకు మించిన పరిస్థిర సంబంధము వారి కేమియులేదు. ఏదీకొన్నిపోలికలుగలవు. ఇవి అన్నియును నిరంకుశ ప్రభువులచే పరిపాలింపబడుచున్నవి అన్నియు బ్రిటిషుప్రభుత్వము నకు లోబడియుండును. దేశీయసంస్థానములు అనది రాజకీయముగా నొకటిగా ఆవిసంస్థానముల సమాహము ఏరియంబు చిన్నవిపెద్దవిగూడ గలవు.

దేశీయసంస్థానములు ఒక స్థలమందులేక భారతదేశమందంతయును వ్యాపించి ఎన్నియో బ్రిటిషుహిందూస్థానముచే చుట్టబడియున్నవి. ఎన్నియో సంస్థానములు బ్రిటిషుహిందూస్థానముచే చుట్టబడియుండి వర్తకముకై ఇతరదేశములతో సంబంధమునకై బ్రిటిషుహిందూస్థానముపై ఆధారపడియున్నవి. బ్రిటిషుహిందూస్థానము లో యొక భాగమునందే ఇంకొక భాగమునకు పోవలయునని తలచిన ఏదెయొక దేశీయసంస్థానము దాని యందు దాటకపోవడము చాలఅరుదు. దేశీయసంస్థానములను బ్రిటిషుహిందూస్థానమునకును విధముగా శారీరకసంబంధ ముండుట చాలా ముఖ్యము. దీనియొక్క భావమేమనగా, బ్రిటిషుహిందూస్థానముయొక్క అధికార, రాజకీయమార్పులనుబట్టి దేశీయసంస్థానములయందు మార్పులు కలుగును. కావున ఈరెండురాజకీయ

మేగాకొంత చేరుగనున్నను, భూగోళముగను ఒక్క కముగను ఒకటియేమని చెప్పవచ్చును.

విజ్ఞానము, మతమునందు సాంఘికసమన్వయందుగూడా దేశీయసంస్థానములును బ్రిటిషుహిందూస్థానమును ఒకటియే. బ్రిటిషుహిందూస్థానమును హిందూముసల్మానల అంతర్భేదములున్న, దేశీయసంస్థానములయందుగూడా కలవు. బ్రిటిషుహిందూస్థానములయందున్న సాంఘికమరాచారములు దేశీయసంస్థానములయందుగూడ గలవు. అస్పృశ్యత బ్రిటిషుసంస్థానముదేశాక, దేశీయసంస్థానముయందు గలదు. హరిజనసమస్య బ్రిటిషుహిందూస్థానమున కంతముఖ్యమో దేశీయసంస్థానములయందుగూడా అదేవిధము. రాజకీయముగా మాత్రమే భారతదేశముయొక్క ఈరెండుభాగములు విభజింపబడియున్నవి,

—

దేశీయ సంస్థానములన్నియు మిశ్రమముగా, ౧౮౩౮, ౧౮౪౩ చదురపు మైళ్లు వైశాల్యముగలవి: వైశాల్యమునందు, బర్మాను పరిగణింపనిచో, భారతదేశమంతటియొక్క మూడవభాగమును జనసంఖ్యయందు ఐదవభాగము గలవిగా నున్నవి. ఇవి భారతదేశము దిన్నిప్రాంతములందు ప్రబలియుండి వివిధమైచక్రకృతిభేదములు గలిగియున్నవి.

దేశీయసంస్థానములు కొన్ని ప్రకృతిచే కొన్ని భాగములుగా విభజింపబడుచున్నవి.

దేశీయసంస్థానములసంఖ్య భారత ప్రచురణానుసారముగా, ౧౮౬౩ ను, బట్లరుకమిటీ రిపోర్టు ప్రకారముగా ౧౮౬౩. ఏటికన్నీటికి దేశీయసంస్థానములను నామము లున్నప్పటికి వైశాల్యమునందున, అధికారమునందును ఎంతయో భేదము గలదు. కొన్నిటియందు లక్షలకొలది జనసంఖ్యయున్న కొన్ని ఒకవంద జనసంఖ్యతో సంతృప్తి జెందుచున్నవి. కొన్నిటికి వార్షిక ఆదాయము కోట్లకొలదిగనుండ కొన్నిటికి సూరుయాపాలకంబును తక్కువసంవత్సరమునకాదాయము గలదు. కొన్నిటికి సంపూర్ణస్వామ్యాధికారములుండ, కొన్నిటిని మిగులకొలది ప్రభుత్వాధికారములు గలవు.

కొన్ని పజాస్వామికసంస్థలు నెలకొల్పుట యందెంతయో అభివృద్ధిజేదియుండ, కొన్నిసంపూర్ణ నిరంకుశత్వముచే పరిపాలింపబడుచున్నవి. ఏటికన్నీటికుండు పోలిక ఏమనగా నవిఅన్నియును బ్రిటిషు హిందూస్థానమునకుజేందిన చట్టములచే పరిపాలింపబడుటలేవు.

దేశీయ సంస్థానములు, ఆశ్చర్యముగలుగజేయునటువంటివి ఎన్నియోవిధములుగ నుండుటచే శాస్త్రపూర్వకముగా వాటిని విభజించుట అనాధ్యము. ప్రస్తుతముది అధికార యావకముగా ఈ క్రింద నుదహరించబడిన విధముగ విభజింపబడియున్నవి.

౧. సురేంద్రమండలి (Chamber of Princes) యందు తమఅధీశులు సభ్యులుగానుండునం

భీమాచేయుట ప్రతిమానపునికిని అత్యవసరము.
ది జనరల్ అన్యూరెన్స్ సొసైటీ, లిమిటెడ్, అబ్జర్.
దేశీయుల పెట్టుబడితో నిర్వహించబడు శుద్ధ దేశీయ సంస్థ
అమలులోనుండు భీమా మొత్తము రూ. ౨, ౧౫,౦౦,౦౦౦
సాల్వమార్ — రూ ౧౩,౦౦,౦౦౦
విద్యాభావక వ్యయము — ,, ౨౭,౫౫
ప్రతిజిల్లాలో ఏజంట్లు గావలెను.
దరఖాస్తులు యీక్రింది చిరునామాలకు పంపుడు:—
ఎస్. ఆర్. సర్దేశాయి చీఫ్ యేజంట్ ఎస్.టి.కృష్ణారావు, యేజిస్ట్రల్ ఆర్గనైజర్
౧౯౯గిగ్గారోడు, బొంబాయి. నెం, ౪ (లేక) ౧౧౬౩, రెసిడెన్సీబజార్, హైదరాబాదు (దక్కన్)

చిరకాలమునుండి బాధించుచున్న మూత్రవ్యాధులకు (గనేరియా)వ్యాధికిని
కొత్తగా కనిపెట్టబడిన దివ్య ధము
గ నొ కి ల్లి ర్ (రిజిర్)
ఈ యాషధము ఇంగ్లీషు మంగులకు దేశీయులకు ఔషధములను పుచ్చుకొనినను గుణము కలగని యెడలకు, యొక కులవలనను వాక్కినవలనను గూడ లాభము లేకపోయిన యెడలను కడపటి ప్రయత్నముగా మా గనొకిలరును గూడ పుచ్చుకొని చూడడు. పెక్కుయేండ్లనుండి యున్నను లేక కొత్తగా కలిగినను ఏరకము శరసంకటమైనను మరెట్టి మూత్రవ్యాధులైనను శ్రీలక్ష్మణుడు పురుషులైనను గనొకిలరు తప్పకకుదుర్చు. మూత్రము ఝూరిగా జెలును. మూత్రముపోవుదున్నపుడు కలుగునట్లు తగిపోవును. మూత్రనాళము నొకరి వాపు తీసిపోవును. శరవ్యాధిగనొకిలరు) వలన మూత్రము బొట్టుగాపడుట మేహరోగమువలన మూత్రద్వారమునందే వాపు తెలుపు మూత్రద్వారము యొక్క వాపు, మూత్రద్వారముయొక్క చుట్టువుండు పోకయొక్క వాపు, మూత్రాశయముయొక్క వాపు లేక మూత్రపిత్తయొక్క వాపు, నరములజమ్ము మున్నగువ్యాధు లన్నియును శ్రీలక్ష్మణుడు పురుషులకును గూడ గనొకిలరు వలన కుగిగును. పీడము (నెమము) పోవుట, మూత్రవ్యాధులు మున్నగునవిగూడ దీరివలన కుదురును. ౫౦ మూత్రలగల సీసా ఖరీదు రు. ౩౦-౬౦ పి. పి చార్మి ప్రత్యేకము.
అడ్డెన్.—డాక్టరు డి. యస్. జస్సాని గిర్గాం బ్యాంకోడ్ బొంబాయి ౪.
హైదరాబాదు ఏజంట్లు:—పి. లాలగోవిందదాస్ అండ్ సన్స్ రెసిడెన్సీ, హైదరాబాదు దక్కన్
కర్ణాటకా ఏజంట్లు:—పి. జి. పరెడ్ అండ్ కో, ప్రేక్షకోడ్డు, సికింద్రాబాదు

సానములు ఏటియొక్క సంఖ్య ప్రస్తుతము ౧౦౦ ఇవి ౧౯౧౭, ౧౯౧౮ వైశాల్యమును, ౧౯౧౯, ౧౯౨౦, ౧౯౨౧ జనసంఖ్య గలిగియున్నవి. ఇవి అన్నియును సాలూటు (Salute) బొందు సంస్థానములు: వానిని ఆంగ్లభాషయందు (Salute states) (ఏటి వార్షిక ఆదాయము ౪౨-౬ కోట్ల రూపాయలు) అనియెను. ఇంకను పది సాలూటు (Salute) బొందు సంస్థానములకు ప్రత్యేక (పాతనిధ్యము నరేంద్రమండలియందు బొందుటకధికార మొసంగబడినది.

౨ నరేంద్రమండలియందు తమచేయె న్నకోటదీని ౧౨ గురు (పతినిధులు గలిగిన సంస్థానములు. ఏటిసంఖ్య ౧౨౭, ౨౬, ౨౪౩ చదు రిభుమైత్య వైశాల్యమును ౧౦౦౮౧౧౪ జనసంఖ్యయు, ౨-౮-౯ కోట్ల వార్షిక ఆదాయము కలవిగా నున్నవి.

౩ నరేంద్రమండలి Chamber of Princes, యందు ప్రాతనిధ్యము బొందని సంస్థానములు జాగీరు. ఏటిసంఖ్య ౩౨౭ వైశాల్యత ౬౪౦౬ చదరపుమైళు జనసంఖ్య ౧౦౧౬౨౪. ఆదాయము ౭౪ కోట్ల రూపాయలు.

ఈవిధమైనవిభాగములను చరణరూపముగా అంతముఖ్యమైనవిగా లేవు. నరేంద్రమండలిక Chamber of Prince) ప్రాతనిధ్యము గలుగజేయు అవకాశముదప్ప వేరేలాభ విభాగముతోనేమియు కలుగటలేదు. ఇంతకముందుగా వింపబడిన విభాగముల విధముగనే ఇదిగూడా ఆనమంజనముగా నున్నది. సర్ చార్లెసు మెట్ కాల్య (Sr Charles Met Colfe) ఈ విభాగముగావింప ప్రయత్నించిన వారిలో ప్రథముడూ వీరు దేశీయ సంస్థానములన్నిటిని " ఒడంబడిక సంస్థానములు (Treaty States) యనియు, ననదుస్థానము (Sanad) లను రెండు భాగములుగా విభజించిరి. ఈ విభాగమునే డల్హౌసీ ప్రభువు (Lord Dalhousy) గారుగూడా అనుసరించిరి. కాన పరిపాలన కంపెనీ పరార్థమందే బ్రిటిష్ క్రీట (British Crown) కలకు ముప్పైదేని పదిప ఇండియా ప్రభుత్వమువారిచే ఈ రెండుభాగములకు జెందిన సంస్థానాధీశులను సమానవృత్తితోనాచిరి. ఇంతయొక కొన్ని సనదుసంస్థాన

ములు మొదటతరగతి సంస్థానముగా యొక్కస్థితికి దేబడి ఎన్నియో పెద్దసంస్థానములు చల్లనివృత్తితో గాంచబడెను. ఈవిషయము కొందరు పెద్దని సంస్థానములు చల్లనివృత్తితో గాంచబడెను ఈ విషయముకొందరు పెద్దసంస్థానాధీశులు కనెంతిష్టి గలుగజేసిరి. (ప్రస్తుతము ఈవిభాగము నవనరిచినవో పెక్కుస్థితికి తీసుకరావలసిన సనదుసంస్థానములవారు సమృద్ధి వరు గావున విభాగము అంగీకరించుట ప్రస్తుత సమయములో సమంజసముగానుండదు.

(ప్రస్తుతవిషయములు ముఖ్యముగా సమాఖ్య (Federation) కు అగ్రమునుగొనఁజేయు విభాగముగావింపుట రాజ్యాధిపత్యేక లోకము ఖ్యమైనదే.

మలబద్ధము తొలగిపోవును, కడుపున బలమొనంగుటకు, దివ్యవధము

వలబద్ధము మీ ఆరోగ్యమును చెరువును. తలనొప్పి, బలహీనత, జలుబు, ఆజీర్ణము మున్నగువికలించును. దీనిని పోగొట్టుకొనుటకు కాస్తాఫేన్ తయ్యగి విశేషవాక్యమును చాక్లెట్ నువయోగించును, ఇది అన్ని బాధలతొలగించును అన్నకోశమును కాపములు కాగుపరుచు. విషపదార్థములను దేశమునుండి తొలగించును.

కాస్తాఫేన్ నెమ్మదిగను, సురక్షితముగను, పనిచేయును అభ్యాసము లేకుండ జేయునట్టిది. ఇది వాడుటకు అపారకరముగను, చాక్లెటుకల రుచిరముగను, నుండును అన్ని దేశపు విశేషవాక్యములలో దొరుకును. ౩ చాక్లెటుగల పాకెటులె ౨ ఆణాలు ౨౫ గల పాకెటుల ఒక రూపాయి కాస్తాఫేన్ మానుఫాక్చరీంగ్ కంపెనీ (ఇండియా) పోస్టుబాక్సు నెం. ౨౨. కరాచీ

కెమిస్టులందరి వద్దదొరకును.

Caophene Manufacturing Co. Ltd.
N00PaDIAB88 ACHARJI

మ. మ. మ. నిజాం సంస్థానపు ప్రత్యేక నోటిసు

వారాంతం తత్కాలాభిమాన జనరంగుల రిటర్ను టిక్కెట్లు

౧౯౩౩ సెప్టెంబరు ౭న తేది గురువారము మొరలుకొని హైద్రాబాదు పెద్దలెను నేమను సికింద్రాబాదు వ జేంపేట వ జహీరాబాదు, మహమదాబాదు—బీదరు, భాల్గిక్రీద్గిరు (నిజాం) లకు మధ్య ప్రతివారము గును, శుక్రవారముల యందును ఒకపయామమునకుగా ఛార్జికి ప్రసంగం. కను అందులో సగము చెల్లించినయెడల పోనూ నకూడ టిక్కెట్లు యివ్వబడును. తర్వాత సోమవారము అగ్రరాత్రిలోగా తిరిగివచ్చు ప్రయాణమును ముగించవలెను.

జాలుర టిక్కెట్లు పైరేలులో సగమునకే ఈయవలెను.

ఏపరిసితులలో నైనను ఈ టిక్కెట్లకు చెల్లించినచార్జి వాపసు చేయబడజాలదు.

ఇతర వినయములకు ఆయా నేషన్ మాస్టర్ కుగాని క్రింద సంతకము జేసినవారికిగాని వాయును.

చీఫ్ కమిషనర్ మేనేజరు } (అజ్జుచేతి)
గారి ఆఫీసు, } ఎన్.ఇ. విలియంస్,
సికింద్రాబాదు (దక్కన్) } చీఫ్ కమిషనర్
తేది సెప్టెంబరు, ౧౯౩౩. మేనేజర్

మద్రాసు ప్రాంతంలో

సాధారణమైన మొదటి నిమిషసంబంధ విచారణ టి. పి. నెం. ౧౧౧ ఆఫ్ ౧౯౩౧

ఇండియా కంపెనీలవల్ల ౧౯౩౩ విషయము ము; ది యూనివర్సల్ మాన్యువల్ యొక్క అండ్ ఫూర్ ఛానెల్ అసోసియేట్స్, లిమిటెడ్ మద్రాసు (ప్రైవేటు లిమిటెడ్) విషయము ము.

ఏ. డి. తోపానామును మరియు యితరులు (ప్రతివాడు)

ది యూనివర్సల్ మాన్యువల్ యొక్క అండ్ ఫూర్ ఛానెల్ అసోసియేట్స్ లిమిటెడ్ } (ప్రతివాడు)

సర్టిఫికేటు! గలవాడిని, బాండుగలవారిని అందరికిని:—

బాండుగలవారిని సర్టిఫికేటు గలవారిని కెపిటల్ (ఆప్రెహెన్షన్) ఛార్జీలలో చేర్చుటకు లిక్విడేటర్ల ఆఫీసు తీర్పు బాండ్లకు సామర్థ్యములేదు. కాకా లిక్విడేటర్లు ఆఫీసుకు పట్టి ఒకటి రెండువేలరూపాయలకు పూర్తి చేయు వాడులు వాసుకమే వాడై కనమైన చర్చగోని తమకు ప్రధానంపై ముక్కుగలవారిని లిక్విడేటర్ల ఆఫీసుకు తీసుకువెళ్ళు. వేరకు పదవి పట్టిలో చేర్చుకొనబాదని అనయెదని. ఈ ఆఫీసు ఫీజును పూర్తిచేయు. తక్షణము తిరిగిన లాటరీ పదవిలో చేర్చు అడిగి. హక్కుగలరు. అయితే లాటరీ పదవిలో కానవచ్చునది. కేపిటల్ వారంగుల తమకు చెప్పుకొనబడిన ముక్కుగలవారునుండి చేతులెత్తి విచారణమునకు తీసుకువెళ్ళియున్నది. కేవలమీ విషయములకు ఇంకా తీర్పు లేదు. లిక్విడేటర్ల ఆఫీసుకు తీసుకువెళ్ళు. తక్షణము ఆఫీసుకు ఒక రూపాయతో అనయెదని ముక్కుగలవారునుండి చేతులెత్తి.

డి. వి. బాగ్గూర్, డి. పి. కె. కె. యు. పి. (ఎడిటర్), బాగ్గూర్, మద్రాసు.

మేనేజర్ లిక్విడేటర్

లి. వి. బాగ్గూర్, డి. పి. కె. కె.

అడ్మినిస్ట్రేటర్

బాగ్గూర్, లిక్విడేటర్

బాగ్గూర్, లిక్విడేటర్

శ్రేష్ఠమైన సంపద —

నంతానభాగ్యము

ఈమె ఆనందమునకును, ఆరోగ్యమునకును మాలాధారము 'లోక్మయే'

[శ్రీమతి కవయిత్రి పురకవతి కమలావతి దేవిగారి యోగ్యతాపత్రము.]

..బహిష్కరణము కడుపుకొప్పి వ్యాధి బాధనకును నాడెల్ల సుగురాలగుటయే కావలెను. వితవును విడలనుకూడ కనిపెడి. మా శ్రీలక్ష్మణుల కమ లోక్మయే కవయిత్రి పురకవతి కమలావతి దేవిగారి యోగ్యతాపత్రము.

ఎల్లవార్లు దొరుకును:—

కేసరికుటీరం, ఆ గుర్రులపై పథశాల ఎన్నారే, మద్రాసు. లోక్మయే లోక్మయే లోక్మయే

విజయము:— ముల్కల అండుకో

హైదరాబాదు (దిక్కన్)

సెంట్రల్ బ్యాంకు ఆఫ్ ఇండియా, లిమిటెడ్

మూలధనము
విస్తారమున
కేంద్రము

రూ 3,3౬,౦౦,౦౦౦
౧,౬౮,౦౦,౦౦౦
2౦,౦౦,౦౦౦

భీమా పద్ధతి

సెంట్రల్ బ్యాంకు సేవింగ్స్ బ్యాంకులో డబ్బు దాచిపెట్టుకొనువారి ఉపయోగార్థమే మేము
సేవింగ్స్ రూ ౧-౦-౦ రూ ౨-౦-౦ అంతేగ్గు మొత్తపుప్రీమియములతో రూ ౫౦౦లు, రూ ౧౦౦౦ల
పాతకల ఫలనీలను క్రమముగా డివిడ్లుగలము.

చెక్కులద్వారా సేవింగ్స్ బ్యాంకులెక్కలనుండి
తీసికొనబడుట

మా కస్టమర్లయొక్క అనుకూలమునకై క్రొత్త సేవింగ్స్ బ్యాంకును ప్రోత్సహిస్తాము అందుం
డి డబ్బును చెక్కులద్వారా తీసికొనవచ్చును.

వివరములకు ది సెంట్రల్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా కు వ్రాయును.

రెసిడెన్సీరోడ్, హైదరాబాద్ (డిక్కెట్) జేమ్సుస్ట్రీటు, సికింద్రాబాద్ (దక్కన్)

స్టార్ ఆఫ్ ఇండియా

వి.ఆ. అస్యూరెన్స్
కంపెనీ లిమిటెడ్
మదరాసు

వైజాంరాష్ట్రపు
ప్రాంతి:

హస్తకొండ
దక్కన్

స్టార్ పాలిసీ లాభములు:

1. పాలిసీలు హాల్ నాణెములలో నివ్వబడును.
2. పాలిసీలు రద్దుకానేరవు.
3. కాశ్వత్ అకర్తత జెంపనచో భీమా మొత్తమును పొందుట.
4. ఆకస్మిక ప్రమాద మరణము వలన రెండింతల లాభము.
5. తక్కువ ప్రీమియములు.
6. ఆహాయకాల విస్తరణ

అకర్తతయలగు పద్ధతుల నివరములకు క్లామ్ వ్రాయుదు

ఏజెంట్లు కావలెను.

వెలువడినది.

వెలు: డి.వి.

ఉచ్చలవిషాదనాటకము

గంధకర్త

సురవరము ప్రతాపరెడ్డి. పి. ఏ. వి. ఎర్.

ఉత్తమ ఫెరీక్ నైటు కాగితములు ౧౦౦ పుటలు.
ఉదికాశ్మీర భేదచా ౧౨ చిత్రావ్రమందలి చరిత్రకు సంబంధించిన నాటకము
సెప్ ౧౨ అణాలు మాత్రమే

హాళకులు—గోలకొండ ప్రతికూలయము

ఆతంకనిగహ
మాత్రలు

ఇప్పటి బలవద్దకావధములలోకల్ల శ్రేష్ఠము
ఈమాత్రలు

ఆతంకనిగహములను పోగొట్టును.
నరిమలకు శక్తి నిచ్చును
జాపకశక్తికి మరుగుదనము నిచ్చును.
రక్తియను శుద్ధిచేసి వృద్ధిజేయును.
బలమును వృద్ధిజేయును.
ప్రాణమునను నూతనోజ్జ్వలము నిచ్చును.
ఇంకను ఆతంక లాభములు గలవి.

3౨ మాత్రలుగల డబ్బా గికి వెల ౧-౦-౦
ఇతర వివరములకు మేము ఉచితముగా తపా
లా ఖర్చులు మీకు తగులకుండు పంపగలచిన్న పత్ర
కమును

కామశాస్త్రము

చదువుడు

ఆతంకనిగహఫార్మసి,

26 బ్రాడ్వే మద్రాసు.

శ్రీకృష్ణ సోపు ప్యాకర్ల
నిజాం నబ్బు

వైజాంనబ్బు వైజాంనీన ప్యాకర్లలో స్వదేశీయులచే
తయారగుచున్నది. ఈనబ్బు వస్త్రములు, పట్టు వస్త్రములు
ఒక్కమొదలగువాటికి వాడిన మురికిశుభ్రపరచిమంచి మువానకు
నిచ్చును. శరీరమునకు రాచినయెడల గోమకూపములలోనుం
డు మురికివీటిన్ శరీరమునకు కాంతినిచ్చి సౌందర్యము నిచ్చు
ను. ఈనబ్బు ప్రాగృహమయ నుండగలది. సుప్రసిద్ధమైన
మా వైజాం నబ్బు వైజాంరాష్ట్రములను, బరారు దేశములను
చాలా వాడబడుచున్నది. మాపాక్షిన్ తయారగునబ్బు
బీదపాదల పొకర్యముకొరకె. ముం దలకు ఆమృతబడు
చున్నది. వైజాంనబ్బులో ఎవ్విధమైన కొవ్వును చేరలేదు.
మతవిరుద్ధమైన కొవ్వుగాని మరియే యితర పదార్థముగాని
యిందులో చేరియున్నదని యున్నదేదీ వారికి రూ ౨౦౦౦
బహుమాన మివ్వబడును డివిజెల డబ్బా గికి ౧౨ ఆణాలు

మేనేజింగ్, ఏజెంట్స్ : పేక్ చాందు
ప్రాప్తియిటర్స్.
కాలేరు క్రిష్ణయ్య అండ్ బ్రదర్స్
మహారాష్ట్ర గుడిపి, సికింద్రాబాద్-దక్కన్

స్వదేశీ స్టేషనరీ కావలయునా?

ఆమెరకముల స్వదేశీ కాగితములను స్టార్ ఆఫ్ ఇం
డియా పెన్సిల్లను, ప్రింటింగుఇంకులువాస్తవ్యులప్పుడు స్టా
కులో నుండును, వ్యాపారిస్తులకు మాపుస్తకములపై వారికి
ర్రాప్తియిచ్చించి యిచ్చెదము. వారలాలనుండి జలాలునుండి
వచ్చు అర్ధగ్రను జాగ్రత్తగా విచారించెదము. ఉత్తమప్రభుత్వ
క్షరములు ఇంగ్లీషులోజరుపవలెను.

౩ డిక్కెట్ కెన్సెర్నియల్ అండుకో
(మద్రాసు పెన్సిల్లస్ ఏజెంట్లు
గోలిగూడ, హైదరాబాద్)

త్రికృష్ణాధవను హోటలు

ఆలిడ్ బిల్డింగు హైదరాబాద్
గర్భవం శ్రీకాళహస్తి, మంజుశ్రీభద్రము. ప్రయా
ణికులకు హోటలు సౌకర్యములు అభ్యున్నత స్థాయిలో ఆ
భించగలవు. సేవలకు సామానులతో ఇచ్చెట అమృతము.
కే. యన్. కృష్ణయ్య ప్రాప్తియి
Sree Krishna Dhanan Hotel.

కామినియానానె

ప్రపంచమందు ప్రసిద్ధమైన వెంట్రుకలనూనె, దీనివలన వెంట్రుకలు కాగుగా పెరుగును. పుసుకపరి శుభ్రమగును. చుండు మాయమగును. శిరస్సు నకు వెంట్రుకలవృద్ధిచే నలంకారమిచ్చును. మెకడుకు చలువనిచ్చును. మనోహరమైన నునానెని నిచ్చును.

టప్పాఖర్చులు ప్రత్యేకము

పెట్టె ౧ కి వెల ౧-౦-౦
పెట్టెలు ౩ కి వెల ౨-౧-౦-౦

సుగంధముల రాజు

ఓటోదిల్బహార్ రిజిస్టర్

ప్రాగ్భేదములందలి జనులకిది చాలప్రియమైన సువాసనగల అత్తరు. దీనివాసన మనోహరముగనుండును. చాలకాలమువరకు వాసనవట్టుకొని యుండును. నీచేతిరుమాలుపై కొన్ని చుక్కలను వేసికొనిన అనేక దినము వ.కు నీవు దాని సువాసనకు ఆనందింపగలవు. ఈదినమే ఒకసీసా తీసికొని పరీక్షించుము.

పి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము

పావుబేస్సు వెల ౧-౧-౦
౧ డ్రామువెల ౦-౨-౦-౦

పోలుపేజెంట్లు:—

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్
కెమికల్ కంపెనీ

285 జమ్నామసీదు
హస్త బాక్సు 2082 బొంబాయి

వర్తకులకులాభము

గోలకొండ పత్రికయందు ప్రకటనవేయించి మీవ్యవహారమునందు లాభము పొందుదు. ఈపత్రిక నిజాంరాష్ట్రమునందంతటను, బ్రిటిషిండియానందును విరివిగా ప్రచారము చేయుచున్నది. ప్రకటనరేట్లు వివరములకు:— మేనేజరు గోలకొండపత్రిక, హైదరాబాదు అనివాయుడు.

కొలు, ఖుబూలయతు

ఇచ్చి పుచ్చుకొనువారికి అనకూలమగునట్లు మంచి వస్తులు చేర్చి, అందమగు కాగితముపై ముద్రించబడినవి. ౧౦౦ కి రు ౨ లు. టప్పాఖర్చులు ప్రత్యేకము.

పాంసరీనొట్లు

బలిష్ఠమగు కాగితమున ముద్రించ బడినవి. ౧౦౦ కి రు ౨ లు. టప్పా ఖర్చులువేరు. మిరిన్ని, ఇతర ముద్రణావసరాలు సిద్ధము చేయబడును.

రిసీదు ఫారములు, చెక్కుఫారములు, దరఖాస్తుఫారములు, టీకటు బుక్కులు, అప్పుపత్రములు మొగునవి అర్జును ప్రకారము సిద్ధముచేసి యివ్వబడును.

గోలకొండ ముద్రాక్షరశాల,
తూపుబజారు, హైదరాబాదు

శ్రీ లక్ష్మీ పండ్లపాడి

పండ్లను శుభ్రముచేయడమేగాక పండవొక్కట అని కావులనోటియందును చుర్యానన వగైరా అన్ని పోటీవాదలు పోగొట్టును. ఒకసారివాడిచూడుడు. వ్యాపారశులకే వేరేవెలలకు యివ్వబడును. ఇందులో ఉప్పురికము, తీసికొని అని రెండురకాలుఉన్నవి. పొట్లం ౦.౧౦౦ కిరూపాయి.

పి. యల్. నారాయణఅండుకో పోటీపేజెంట్లు
శ్రీ లక్ష్మీ టూకుపాడకు అండ్ కమిషన్ ఏజెంట్లు
మల్లిగర్ బాగ్ తూపు బజారు హైదరాబాదు.

డంగ్రేగారి బలామృతము

ఉపయోగించుట వలన

బలహీనతను

పోగొట్టును

బిడ్డలకు బలమునిచ్చి

సౌఖ్యము కలిగించును

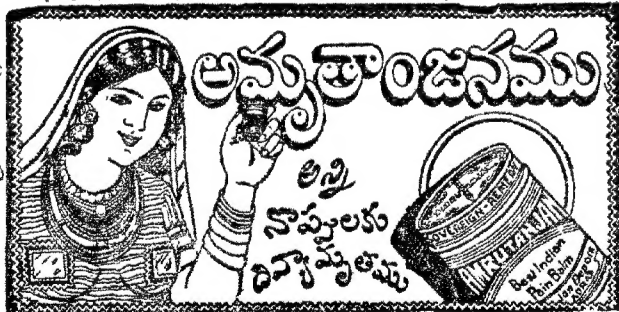
ఒకబుడ్డి వెల ౧రూపాయి

పోస్టు ఖర్చులు ౯ అనాలు
ఎల్ల చోటలందును దొరుకును

K. T. DONGRE & Co,

GIRGAUM, BOMBAY

నకలు మందులను చూచి మోసపోకుడు

గోవర్ధనదాసు, గోపాలదాసు, వర్తకులు, ఇసామియాబజారు హైదరాబాదు దక్కను.

G No N 4

Neg No M. 2185

STAMP